ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti

№2(2)
2026

13.00.00 Pedagogika fanlari
13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
13.00.03 Maxsus pedagogika
13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohalari va bosqichlari bo'yicha)
13.00.07 Ta'limda menejment
13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
07.00.00 Tarix fanlari
19.00.00 Psixologiya fanlari
01.00.00 Fizika-matematika fanlari
02.00.00 Kimyo fanlari
03.00.00 Biologiya fanlari
09.00.00 Falsafa fanlari
10.00.00 Filologiya fanlari
11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

BO'LAJAK OILAVIY SHIFOKORLARNING KASBIY MOTIVATSION RIVOJLANISHINI TA'MINLASHNING PEDAGOGIK YONDASHUVLARI

Xalmuxamedov Bobir Taxirovich
Toshkent davlat tibbiyot universiteti,
1-son oilaviy tibbiyotda ichki kasalliklar va
preventiv tibbiyot asoslari kafedrasi assistenti, mustaqli izlanuvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada bo'lajak oilaviy shifokorlarning kasbiy-motivatsion rivojlanishini ta'minlashga qaratilgan pedagogik yondashuvlar tizimi nazariy va didaktik jihatdan tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida motivatsion, tizimli, kasbiy-rivojlantiruvchi, integrativ, amaliy-faoliyatli, muammoli, kreativ va refleksiv yondashuvlarning mazmun-mohiyati ochib berildi hamda ularning ambulator-poliklinik terapiya fanini o'qitish jarayonidagi o'rni asoslab berildi. Natijada kasbiy-motivatsion rivojlanish ko'p komponentli va integrativ pedagogik tizim asosida amalga oshirilishi lozimligi isbotlandi.

Kalit so'zlar: kasbiy motivatsiya, pedagogik yondashuv, oilaviy shifokor, refleksiya, amaliy-faoliyatli ta'lim, integratsiya.

Abstract: The article presents a theoretical and didactic analysis of pedagogical approaches aimed at ensuring the professional-motivational development of future family physicians. The study reveals the essence of motivational, systemic, professional-developmental, integrative, practice-oriented, problem-based, creative, and reflective approaches and substantiates their role in teaching the discipline "Outpatient and Polyclinic Therapy." The findings demonstrate that professional-motivational development should be implemented on the basis of a multi-component and integrative pedagogical system.

Key words: professional motivation, pedagogical approach, family physician, reflection, practice-oriented education, integration.

Аннотация: В статье представлен теоретико-дидактический анализ системы педагогических подходов, направленных на обеспечение профессионально-мотивационного развития будущих семейных врачей. В ходе исследования раскрыта сущность мотивационного, системного, профессионально-развивающего, интегративного, практико-ориентированного, проблемного, креативного и рефлексивного подходов, а также обоснована их роль в преподавании дисциплины "Амбулаторно-поликлиническая терапия". В результате доказано, что профессионально-мотивационное развитие должно осуществляться на основе многокомпонентной и интегративной педагогической системы.

Ключевые слова: профессиональная мотивация, педагогический подход, семейный врач, рефлексия, практико-ориентированное обучение, интеграция.

KIRISH

Zamonaviy tibbiy ta'lim tizimida kasbiy motivatsiya shaxsning ichki ehtiyoji, kasbga ongli munosabati va professional barqarorligini belgilovchi muhim omil hisoblanadi. Self-Determination Theory doirasida ichki motivatsiya professional rivojlanishning asosiy psixologik mexanizmi sifatida talqin etiladi [5]. Tibbiyot talabalarida motivatsiya va o'quv natijalari o'rtasidagi bog'liqlik ilmiy jihatdan isbotlangan [9]. Kompetensiyaga asoslangan ta'lim modeli kasbiy motivatsiyani rivojlantirishning samarali vositasi sifatida qaraladi [12]. Professional kompetensiyani aniqlash va baholash masalalari ham kasbiy motivatsiya bilan uzviy bog'liq [6]. Sog'liqni saqlash tizimining global islohoti sharoitida tibbiy ta'limni modernizatsiya qilish zarurati ta'kidlangan [7; 10]. MDH olimlari kasbiy rivojlanish jarayonini refleksiya va kontekstli ta'lim bilan bog'laydilar [10; 9; 7]. O'zbekiston olimlari esa tibbiy ta'lim jarayonida kasbiy motivatsiyani pedagogik mexanizmlar orqali shakllantirish masalasini tadqiq etganlar [1; 2; 3].

Zamonaviy sog'liqni saqlash tizimida birlamchi tibbiy yordam samaradorligi bevosita oilaviy shifokorlarning kasbiy tayyorgarligi va motivatsion barqarorligiga bog'liq. Shifokorning bilim va ko'nikmalari yetarli bo'lishi

MAKTAB TA'LIMI SCHOOL EDUCATION ШКОЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

mumkin, biroq kasbiy motivatsiya shakllanmagan taqdirda professional faoliyatda yuqori natijalarga erishish qiyinlashadi. Shu bois kasbiy motivatsiya tibbiy ta'lim tizimining strategik ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda [5; 7]. Kasbiy motivatsiya shaxsning ichki ehtiyoji, kasbga ongli munosabati va professional identifikatsiyasini belgilovchi omil hisoblanadi. Self-Determination Theory doirasida ichki motivatsiya kasbiy barqarorlik va o'z-o'zini rivojlantirishning asosiy psixologik mexanizmi sifatida talqin etiladi [5]. Tibbiyot talabalarida motivatsiya va akademik muvaffaqiyat o'rtasida bevosita bog'liqlik mavjudligi ilmiy jihatdan asoslangan [9]. Shu nuqtai nazardan, bo'lajak oilaviy shifokorlarning kasbiy motivatsion rivojlanishini ta'minlashning pedagogik yondashuvlarini aniqlash va tizimlashtirish dolzarb ilmiy muammo hisoblanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Qo'llanilgan metodlar: ilmiy adabiyotlarni qiyosiy tahlil qilish; pedagogik yondashuvlarni tizimlashtirish; ambulator-poliklinik terapiya fanining didaktik imkoniyatlarini o'rganish.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

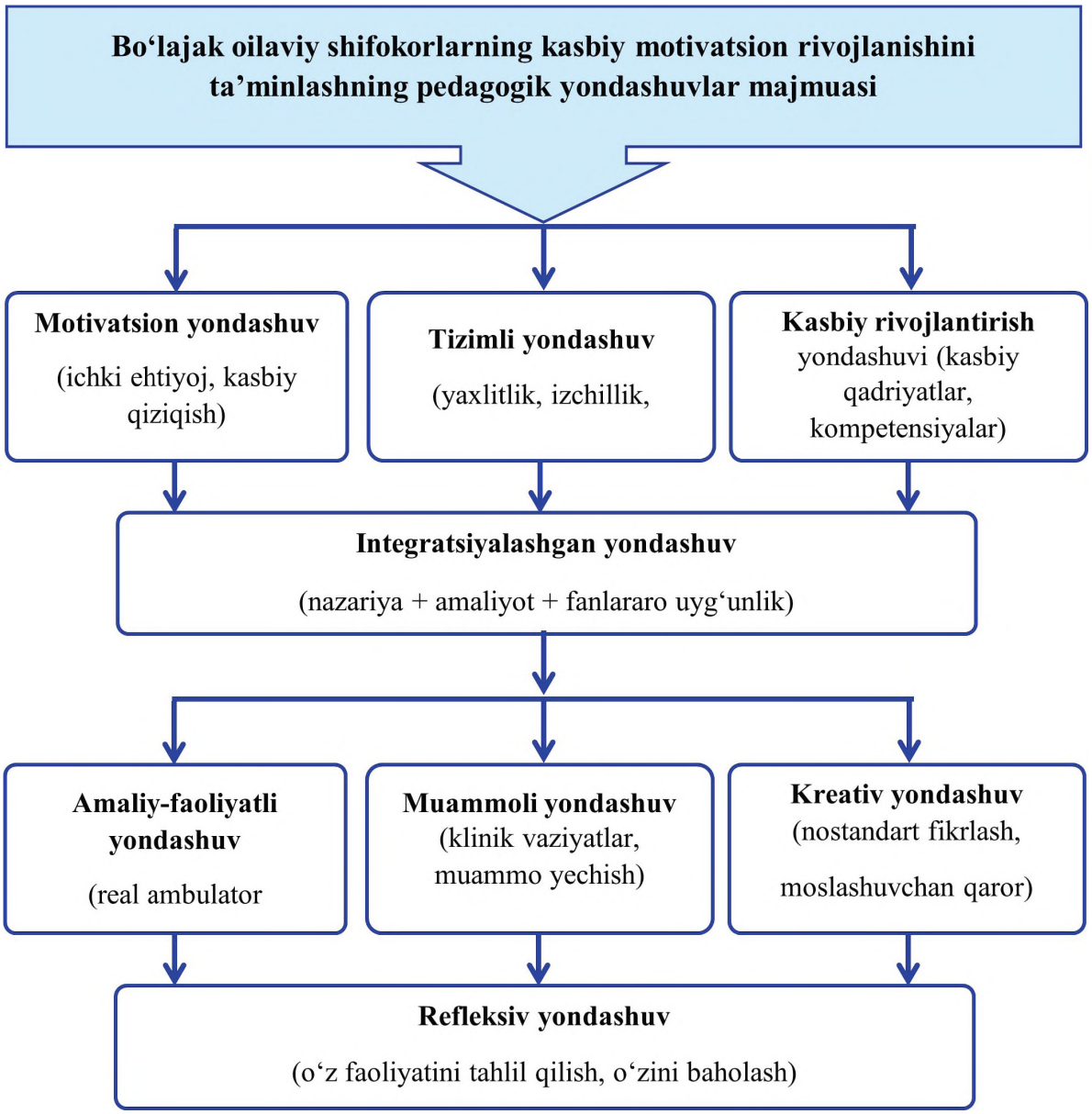
Bo'lajak oilaviy shifokorlarning kasbiy motivatsiyasini rivojlantirish murakkab, ko'p komponentli va integrativ jarayon bo'lib, u faqat bilimlar yig'indisi bilan emas, balki tizimli, faoliyatga yo'naltirilgan va kompetensiyaviy asoslangan pedagogik yondashuvlar orqali amalga oshiriladi. Ayniqsa, ambulator-poliklinik terapiya fanini o'qitishda nazariya va amaliyot uyg'unligi, real klinik vaziyatlar, refleksiya va mustaqil qaror qabul qilish jarayonlari muhim ahamiyatga ega. Kasbiy motivatsiya masalasi psixologiya va pedagogika fanlarida keng o'rganilgan.

A. Bandura tomonidan ishlab chiqilgan "self-efficacy" nazariyasi shaxsning o'z imkoniyatlariga bo'lgan ishonchi motivatsiyani shakllantirishda muhim omil ekanligini ko'rsatadi [4]. Ryan va Deci esa ichki va tashqi motivatsiya farqini asoslab, ichki motivatsiya barqaror rivojlanish omili ekanligini ta'kidlaydilar [5]. MDH olimlari kasbiy rivojlanish masalasini tizimli va refleksiv yondashuv asosida talqin etadilar. Mitina professional o'sishni shaxsning ichki rivojlanish jarayoni bilan bog'laydi [10]. Verbitskiy kontekstli ta'lim nazariyasini ishlab chiqib, real kasbiy vaziyatlarga asoslangan o'qitish motivatsiyani kuchaytirishini ta'kidlaydi [13]. Zeer esa kasbiy rivojlanishni bosqichli jarayon sifatida izohlaydi [5].

TAHLIL VA NATIJALAR

Tahlillar asosida bo'lajak oilaviy shifokorlarning kasbiy motivatsion rivojlanishini ta'minlashda quyidagi pedagogik yondashuvlar majmuasi aniqlanib, asoslandi:

1. **Motivatsion yondashuv.** Motivatsion yondashuv talabalarda shifokorlik kasbiga nisbatan ichki ehtiyoj va barqaror qiziqishni shakllantirishga qaratilgan. Ambulator-poliklinik terapiya fanida real klinik vaziyatlar, rol o'ynash va muammoli topshiriqlarning qo'llanilishi talabalarning faol ishtirokini ta'minlaydi. Talaba o'zini mutaxassis sifatida his etadi va kasbiy ahamiyatni anglaydi.
2. **Tizimli yondashuv.** Kasbiy motivatsiyani alohida elementlar sifatida emas, balki yaxlit tizim sifatida shakllantirishni nazarda tutadi. Nazariya, amaliyot, qadriyat va motivatsion omillar bosqichma-bosqich rivojlantiriladi.
3. **Kasbiy rivojlantirish yondashuvi.** Kasbiy qadriyatlar, empatiya, tibbiy etika va mas'uliyatni shakllantirishga yo'naltirilgan. Bu yondashuv shifokorlik kasbini yuksak insonparvar kasb sifatida anglashga xizmat qiladi.
4. **Integratsiyalashgan yondashuv.** Nazariya va amaliyot uyg'unligini ta'minlaydi. Anatomiya, fiziologiya, farmakologiya va klinik bilimlar real vaziyatda integratsiyalashadi.
5. **Amaliy-faoliyatli yondashuv.** Talabalarni real ambulator vaziyatlarga jalb etish orqali kasbiy kompetensiyani shakllantiradi.
6. **Muammoli yondashuv.** Klinik muammolarni tahlil qilish orqali tanqidiy va mantiqiy fikrlashni rivojlantiradi.
7. **Kreativ yondashuv.** Nostandart fikrlash va moslashuvchan qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.
8. **Refleksiv yondashuv.** O'z faoliyatini tahlil qilish, o'z-o'zini baholash hamda kasbiy o'sishni ta'minlaydi. Yuqoridagi holatlar tahlili shuni ko'rsatadiki, bo'lajak oilaviy shifokorlarning kasbiy motivatsion rivojlanishini ta'minlashda birgina pedagogik yondashuv bilan cheklanib bo'lmaydi. Mazkur jarayon o'zaro uzviy bog'langan va bir-birini to'ldiruvchi pedagogik yondashuvlar majmuasi asosida tashkil etilishi lozim.

1-rasm: **Bo‘lajak oilaviy shifokorlarning kasbiy motivatsion rivojlanishini ta’minlashning pedagogik yondashuvlar majmuasi**

Motivatsion yondashuv – bu bo‘lajak oilaviy shifokorlarni tayyorlash jarayonida talabalarda shifokorlik kasbiga nisbatan barqaror ichki ehtiyoj, kasbiy qiziqish va ongli munosabatni shakllantirishga yo‘naltirilgan pedagogik yondashuv bo‘lib, u ta’lim mazmuni, metodlari va texnologiyalarini talabaning shaxsiy hamda kasbiy maqsadlari bilan uyg‘unlashtirish orqali kasbiy faoliyatga bo‘lgan motivatsion faollikni rivojlantirishni nazarda tutadi. Ambulator poliklinik terapiya fanini o‘qitishda motivatsion yondashuvning didaktik imkoniyatlari ayniqsa yaqqol namoyon bo‘ladi. Ushbu fan bo‘lajak oilaviy shifokorning kundalik amaliy faoliyati bilan bevosita bog‘liq bo‘lib, talabalar tomonidan o‘rganilayotgan nazariy bilimlarning real klinik ahamiyatini ochib berishga imkon yaratadi. Bunda klinik vaziyatlarga asoslangan topshiriqlar, muammoli holatlar, rol o‘ynash elementlari va refleksiv muhokamalar qo‘llanilishi talabalarning faol ishtirokini ta’minlaydi. Natijada talaba o‘zini bo‘lajak mutaxassis sifatida his eta boshlaydi, o‘z bilim va ko‘nikmalarining kasbiy ahamiyatini anglaydi hamda ularni chuqurroq o‘zlashtirishga intiladi.

Tizimli yondashuv – mohiyatan kasbiy motivatsiyani shakllantirish va rivojlantirish jarayonini alohida elementlar yig‘indisi sifatida emas, balki o‘zaro uzviy bog‘langan, maqsadga yo‘naltirilgan va dinamik rivojlanib boruvchi yaxlit tizim sifatida tashkil etishdan iborat. Tizimli yondashuv kasbiy tayyorgarlikning barcha tarkibiy qismlarini yagona konseptual asosda birlashtirishga xizmat qiladi. Ambulator poliklinik terapiya fanini o‘qitishda tizimli yondashuv nazariy bilimlar, amaliy ko‘nikmalar, kasbiy qadriyatlar va motivatsion omillarni yagona tizimda integratsiyalash imkonini beradi. Tizimli yondashuv ta’lim jarayonining bosqichma-bosqich va

MAKTAB TA'LIMI SCHOOL EDUCATION ШКОЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

MAKTAB TA'LIMI SCHOOL EDUCATION ШКОЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

izchil tashkil etilishini taqozo etadi. Kasbiy motivatsiyani rivojlantirish jarayoni dastlab qiziqish va ehtiyojlarni aniqlashdan boshlanib, keyinchalik barqaror kasbiy motivlar, qadriyatlar hamda kasbiy pozitsiyaning shakllanishi bilan yakunlanadi. Har bir bosqich oldingi natijalarga tayanadi va keyingi rivojlanish uchun asos yaratadi. Ushbu izchillik talabalarda kasbiy rivojlanishning mantiqiy ketma-ketligini anglashga yordam beradi.

Kasbiy rivojlantirish yondashuvi – shifokorlik kasbiga xos bo'lgan axloqiy, ma'naviy, ijtimoiy va professional qadriyatlarni talabalarda shakllantirish hamda ularni kelajakdagi kasbiy faoliyatda barqaror namoyon etishga yo'naltirilganligi bilan izohlanadi. Kasbiy rivojlantirish yondashuvi shifokorlik faoliyatini nafaqat bilim va ko'nikmalar majmui, balki yuksak insoniy fazilatlar bilan uyg'unlashgan ijtimoiy ahamiyatga ega kasb sifatida anglashga xizmat qiladi. Bo'lajak oilaviy shifokorlarda bemorga hurmat, tibbiy etikaga rioya qilish, kasbiy burch va mas'uliyat, halollik, insonparvarlik kabi qadriyatlarning shakllanishi ularning kasbiy motivatsiyasini mustahkamlaydi hamda kasbiy faoliyatga ongli va mas'uliyatli yondashuvni ta'minlaydi. Kasbiy rivojlantirish yondashuvi natijasida bo'lajak oilaviy shifokorlarda kasbiy mas'uliyat, bemorga nisbatan empatiya, tibbiy etikaga sadoqat va ijtimoiy burchni anglash kabi sifatlar shakllanadi. Ushbu qadriyatlar talabalarning kasbiy motivatsiyasini mustahkamlab, ularning nazariy bilimlarni ongli o'zlashtirishiga, amaliy faoliyatda mustaqil va mas'uliyatli qarorlar qabul qilishiga xizmat qiladi.

Integratsiyalashgan yondashuv – ta'lim jarayonida nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, kasbiy motivatsiya va qadriyatlarni yagona didaktik tizimda uyg'unlashtirishga qaratilganligi bilan tavsiflanadi. Integratsiyalashgan yondashuv bo'lajak mutaxassisni tayyorlashda alohida fanlar doirasidagi bilimlarni parchalangan holda emas, balki ularning o'zaro bog'liqligi va kasbiy faoliyatdagi yagona maqsadga yo'naltirilganligini ta'minlashga xizmat qiladi. Ambulator poliklinik terapiya fanini o'qitishda talabalarning anatomiya, fiziologiya, farmakologiya, patologiya kabi fanlardan olgan bilimlari real klinik vaziyatlar asosida birlashtiriladi. Natijada talaba muayyan kasallikni baholash jarayonida turli fanlarga oid bilimlarni kompleks tarzda qo'llashga o'rganadi, bu esa kasbiy fikrlashning shakllanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Integratsiyalashgan yondashuvni amalga oshirish ta'lim jarayonini samarali tashkil etish uchun muayyan didaktik shartlarni talab etadi. Jumladan, fanlararo hamkorlik asosida ishlab chiqilgan o'quv dasturlari, klinik vaziyatlarga asoslangan mashg'ulotlar, nazariya va amaliyotni uyg'unlashtiruvchi o'qitish metodlaridan foydalanish muhim hisoblanadi. Bunday sharoitda talaba o'z bilimlarini mustaqil ravishda integratsiyalashga, murakkab kasbiy vazifalarni hal etishga tayyor bo'ladi.

Amaliy-faoliyatli yondashuv – mohiyatan talabalarning kasbiy bilim, ko'nikma va malakalarni bevosita amaliy faoliyat jarayonida egallashini ta'minlash, ularni real kasbiy vaziyatlarda faol subyekt sifatida ishtirok etishga yo'naltirishdan iborat. Amaliy-faoliyatli yondashuv shaxsning kasbiy rivojlanishida "bilish – bajarish – tahlil qilish" ketma-ketligini ta'minlovchi samarali mexanizm sifatida namoyon bo'ladi. Mazkur yondashuvda ta'lim jarayoni kasbiy faoliyat modeliga maksimal darajada yaqinlashtiriladi. Ambulator poliklinik terapiya fanini o'qitishda bu talabalarni bemorlarni qabul qilish, dastlabki diagnostika o'tkazish, davolash va profilaktik tavsiyalar berish jarayonlariga bosqichma-bosqich jalb etish orqali amalga oshiriladi. Mazkur yondashuv doirasida o'qitish metodlari sifatida klinik mashg'ulotlar, simulyatsiya, rol o'ynash, amaliy topshiriqlar va mustaqil faoliyat elementlaridan foydalaniladi. Talabaning mustaqil faoliyati, tashabbuskorligi va mas'uliyati qo'llab-quvvatlanadi, bu esa kasbiy kompetensiyalarning bosqichma-bosqich shakllanishiga zamin yaratadi.

Muammoli yondashuv – o'quv jarayonini talabalarning real kasbiy vaziyatlar bilan to'qnashuviga asoslash orqali ularda kasbiy fikrlash, mantiqiy tahlil va ijodiy yechimlarni ishlab chiqish qobiliyatini rivojlantirishga qaratilgan. Ambulator poliklinik terapiya fanida bu yondashuv bemorning shikoyatlari, murakkab simptomlar va noaniq klinik holatlar asosida tashkil etiladi. Talabalar ushbu muammoli vaziyatni tahlil qilib, mavjud nazariy bilimlar va amaliy ko'nikmalarni safarbar etadilar, optimal tashxis va davolash strategiyasini ishlab chiqadilar. Shu bilan birga, talaba kasbiy qarorlar qabul qilishda mas'uliyatni his etadi va o'z kasbiy harakatlarini baholashga o'rganadi. Muammoni mustaqil hal etish jarayonida erishilgan natija talabalarda kasbiy qoniqish, o'z imkoniyatlariga ishonch va kasbga nisbatan ijobiy munosabatni yuzaga keltiradi. Talabalar o'z qarorlarini asoslash, turli yechimlarni solishtirish va tanlab olish orqali ichki motivatsiyani rivojlantiradilar. Ta'lim jarayonida muammoli yondashuvni interfaol metodlar bilan uyg'un qo'llashda klinik vaziyatlarni tahlil qilish, guruhiy muhokama, rolli o'yinlar, refleksiv tahlil va simulyatsiya mashg'ulotlari muhim o'rin tutadi.

Kreativ yondashuv – shifokorlik faoliyatini faqat tayyor algoritmlar asosida bajariladigan jarayon sifatida emas, balki doimiy tahlil, izlanish va innovatsion yechimlarni talab etuvchi murakkab kasbiy faoliyat sifatida anglashga xizmat qiladi. Kreativ yondashuv doirasida o'qitishda interfaol metodlar, loyiha asosida o'qitish, klinik vaziyatlarni modellashtirish, rol o'ynash va guruhiy muhokamalardan foydalaniladi. Talabalar bir xil klinik holatga turli nuqtai nazardan yondashishni o'rganadilar, muqobil diagnostika va davolash strategiyalarini taklif qiladilar hamda ularni asoslab beradilar. Bu esa tanqidiy va ijodiy fikrlashning uyg'un rivojlanishiga xizmat qiladi.

Reflektiv yondashuv – talabaning o'z fikri, faoliyati va qarorlarini tanqidiy tahlil qilishga asoslangan metodik yondashuv bo'lib, o'qitish jarayonida o'z-o'zini baholash va o'z faoliyatini tahlil qilish ko'nikmalarini shakllantiradi, klinik qaror qabul qilishda tanqidiy fikrlashni rivojlantiradi hamda bemor bilan muloqotda hissiy barqarorlik va empatiyani hosil qilish orqali ta'lim jarayonining samaradorligi va jozibadorligini ta'minlaydi.

XULOSA

Kasbiy motivatsion rivojlanish ko‘p komponentli pedagogik jarayon hisoblanadi. Uni ta’minlashda sakkizta o‘zaro bog‘liq yondashuv majmuasi muhim rol o‘ynaydi. Ambulator-poliklinik terapiya fanini o‘qitishda mazkur yondashuvlar kompleks qo‘llanganda barqaror kasbiy motivatsiya shakllanadi. Ishlab chiqilgan model tibbiy ta’lim amaliyotiga joriy etilishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Abdullayeva Sh. Tibbiyot ta’limida kasbiy motivatsiyani rivojlantirishning pedagogik asoslari. – Toshkent: Fan, 2018. – 156 b.
2. Arziqulov A.A. Talabalarda o‘quv-kasbiy motivatsiyani shakllantirish texnologiyalari. – Toshkent: O‘qituvchi, 2019. – 132 b.
3. Karimov F.A. Tibbiyot talabalari klinik fikrlashini rivojlantirish metodikasi. – Toshkent: Tafakkur, 2020. – 148 b.
4. Bandura A. Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change // Psychological Review. – 1977. – Vol. 84, No. 2. – P. 191–215.
5. Deci E.L., Ryan R.M. Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being // American Psychologist. – 2000. – Vol. 55, No. 1. – P. 68–78.
6. Epstein R.M., Hundert E.M. Defining and assessing professional competence // JAMA. – 2002. – Vol. 287, No. 2. – P. 226–235.
7. Frenk J., Chen L., Bhutta Z.A. et al. Health professionals for a new century: transforming education to strengthen health systems // The Lancet. – 2010. – Vol. 376, No. 9756. – P. 1923–1958.
8. Harden R.M. Outcome-based education: the future is today // Medical Teacher. – 2007. – Vol. 29, No. 7. – P. 625–629.
9. Kusurkar R.A., Croiset G., Mann K.V., Ten Cate O. Have motivation theories guided the development and reform of medical education curricula? // Academic Medicine. – 2012. – Vol. 87, No. 6. – P. 735–743.
10. Mitina L.M. Psixologiya professionalnogo razvitiya lichnosti. – Moskva: Flinta, 2004. – 400 s.
11. Rean A.A., Bocharova E.E. Professional motivation of medical students // Psychology in Russia: State of the Art. – 2016. – Vol. 9, No. 1. – P. 44–56.
12. Ten Cate O. Competency-based medical education: origins, perspectives and potentialities // Medical Teacher. – 2017. – Vol. 39, No. 6. – P. 594–602.

MAKTAB TA'LIMI SCHOOL EDUCATION ШКОЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 454 sahifa,
2-fevral, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:
Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI
Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),dotsent
Doniyorov S. M. –"Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ
Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Bo'lajak o'qituvchilarning raqamli kompetentligini rivojlantirishda nazariya va amaliyot integratsiyasi muammolari 377
Sh. A. Xujakulov, T. B. Kadirov

Uzoq muddat davolanayotgan bolalarning matematik savodxonligini oshirishda fanlararo bog'lanishning roli 383
Tursunova Dildora Ziyadullayevna, Ochilov Orazbek Qosim o'g'li

Sayyid Burhoniddin Muhaqqiq Termiziyning "Maorif" asarida bilish etikasi va ma'naviy-axloqiy tarbiya 387
Tursunova Nilufar Samiyevna

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining og'zaki nutqini rivojlantirishning psixologik xususiyatlari 393
Tursunova Saida Isakovna

Yosh avlodni tarbiyalashda hamkorlik tarbiya texnologiyasining o'rni 396
Pirliyeva Gulmira Botir qizi

Integrativ raqamli-didaktik yondashuv asosida interfaol o'quv majmuallardan foydalanish muammolari va rivojlanish istiqbollari 400
Nabiyev Feruz Abdumannonovich, Mamanazarov Baxrom Jumonovich

Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalarni tasviriy faoliyatda bilish jarayonlarini rivojlantirish 405
Sadirova Kamola Giyozovna

Kurash sport turining yoshlar jismoniy va ma'naviy rivojlanishidagi ahamiyati 409
O'razboyeva Adiba Abdug'ani qizi

Bo'lajak oilaviy shifokorlarning kasbiy motivatsion rivojlanishini ta'minlashning pedagogik yondashuvlari. 413
Xalmuxamedov Bobir Taxirovich

О развитии учебно-познавательной деятельности студентов 418
М. Халикова

Психологические механизмы искажения истины в процессе социализации: нормативно-когнитивная модель и смешанное эмпирическое исследование 421
С. Ю. Нишанов

Методы повышения речевой активности студентов в процессе обучения иностранному языку 425
Утешова Зернегүл Хүрметуллаевна

Prenatal va erta chaqaloqlik rivojlanishi va rivojlanishning biologik asoslari 429
N. Mirbabayeva

O'smir shaxsining rivojlanishi 433
Matyakubova Shohista Odamboy qizi

O'zbekistonning ma'naviy va madaniy hayotida jadidlarning tutgan o'rni 435
N. M. Qodirova

Development of Physical Qualities Through the Use of Special Physical Exercises With Student Participation 439
Rikhsiev Dilshod Shavkatovich

Tabiiy fan darslarida STEAM ta'lim texnologiyasidan foydalanishning ahamiyati 442
Umaraliyeva Baxtilaxon Raxmonali qizi

Special Physical Exercises in Coxarthrosis During the Preoperative and Postoperative Periods of Rehabilitation 446
Valiev Farrukh Nigmatjonovich

Роль цифровых технологий и дидактических принципов в учебнах практик 449
Байметов М. М.

13.00.00	Pedagogika fanlari
13.00.01	Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta’limotlar tarixi
13.00.02	Ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo‘yicha)
13.00.03	Maxsus pedagogika
13.00.04	Jismoniy tarbiya va sport mashg‘ulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05	Kasb-hunar ta’limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06	Elektron ta’lim nazariyasi va metodikasi (ta’lim sohalari va bosqichlari bo‘yicha)
13.00.07	Ta’limda menejment
13.00.08	Maktabgacha ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09	Ijtimoiy pedagogika
07.00.00	Tarix fanlari
19.00.00	Psixologiya fanlari
01.00.00	Fizika-matematika fanlari
02.00.00	Kimyo fanlari
03.00.00	Biologiya fanlari
09.00.00	Falsafa fanlari
10.00.00	Filologiya fanlari
11.00.00	Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov
Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov
Musahhih: Alibek Zokirov
Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №2(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№C–5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.